

Desembre 2024

Celh Comunica 152

Editorial

40 espelmes bufades!!!

Celebrar un aniversari rodó com són els quaranta anys de vida del **CELH**, és un bon motiu perquè les sòcies i socis de l'entitat n'estem ben cofois. Quatre dècades ja és una xifra prou llarga en el recorregut d'una entitat per fer una valoració de tot el que hem fet durant aquests anys.

Ara bé, de tot el que hem fet volem posar de relleu i en valor quatre projectes: el **Manual d'Història**, **L'H és Escola**, la creació i el treball fet pel **Grup Antifranquista** i la base de dades bibliogràfica d'estudis sobre l'Hospitalet (**BaBELH**) que avui dia conté més de 6000 referències sobre la ciutat. I més recentment no podem passar per alt el **Nomenclàtor**.

No hi ha massa entitats de la nostra dimensió –menys de 200 associats- a Catalunya capaces de fer el que s'ha fet des del **CELH** amb la força que dóna el voluntariat. No oblidem també la tasca continuada any rere any del que suposa editar els **Quaderns d'Estudi**, una col·lecció molt valorada en l'àmbit universitari i en centres de recerca; la col·lecció **Recerques** i la col·lecció **Josefina Gómez Olivares**.

En definitiva, un projecte amb força i vida que abans de bufar les quaranta espelmes demana nous projectes per continuar treballant per la ciutat i la seva gent, i créixer en prestigi i reconeixement tal i com ho ha fet fins ara.

Notícies i activitats destacades

Un recorregut històric pel cinema a l'Hospitalet, la 7ena passejada Jane's Walk

El diumenge 15 de desembre, va tenir lloc a la nostra ciutat la 7ena edició de la passejada Jane's Walk. El projecte J

Calendari 2025

Com ja és costum per aquestes dates, el CELH posa a la vostra disposició una nova edició del calendari "Imatges de

El CELH us desitja bones festes i bon any nou!

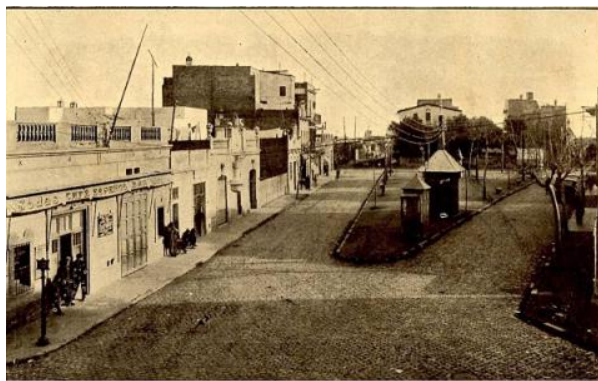
Que ràpid passa el temps! Ja tornen les festes de Nadal. Des del Centre d'Estudis de l'Hospitalet volem que gaudiu

[Consulta tota l'agenda](#)

Article del mes

Un fantasma que sempre hi ha estat

Francisco Javier Rodríguez Baena

Peu de foto: Plaça Espanyola els anys 30/CELH

Sovint mirar al passat ajuda a entendre com és l'ésser humà. No vull caure en la màxima, a parer meu naïf, que defensa que cal saber la història per evitar que es torni a repetir en el futur. Perquè tot torna, amb màscares diferents, o amb andròmines cada cop més enrevessades, però seguint uns patrons que podem llegir des dels clàssics antics. Prefereixo obrir una finestra a la història, o a allò que ha quedat escrit sobre els fets passats, per arribar a la conclusió que res és etern i que allò que donem per fet pot esvaïr-se en qualsevol moment. Que el rodet de la realitat no m'agafi en pilotes, vaja.

Fa uns anys que batallem contra allò que ara anomenem 'fake news' o notícies falses, que corren de manera viral a les xarxes socials i que són una autèntica amenaça per a les democràcies. Un verí que inflama la societat i que, alhora, ens enganxa i 'confirma' els nostres pensaments. Allò del biaix de confirmació: llegir una peça parcialment certa que 'corroborà' el que ja pensàvem amb anterioritat. L'ABC del Discover de Google, per cert: analitzo què t'agrada i et bombardejo amb informació que encaixa amb els teus postulats. Informació sovint tòxica que apel·la als sentiments, el mal dels nostres temps, per aconseguir un fi determinat. Ara fem servir un anglicisme per definir un fenomen més antic que l'anar a peu. Perquè, i si us dic que ara fa exactament 90 anys a l'Hospitalet corrien notícies inversemblants sobre un follet -o una bruixa, tant se val- que es dedicava a fer la guitza als veïns del Torrent Gornal?

El desembre del 1934, diverses publicacions van fer-se ressò de l'anomenat 'follet de l'Hospitalet', un suposat fenomen paranormal que afectava el barri dels escombriaires i que no era més que la derivada catalana d'un altre serial esperpèntic que va començar el mes anterior en un pis del carrer Gascón de Gotor de Saragossa. Una autèntica notícia d'abast nacional que explicava que una serventa jove d'un pis de la capital aragonesa va sentir la veueta d'un suposat follet que, des de dins del forn, li deia que no el cremés. Allò va ser el tret de sortida d'un cas en el qual van participar policies, mèdiums i periodistes de tot l'Estat, i fins i tot del corresponsal del The Times. I és que, a mesura que passaven els dies i les setmanes el boca-orella va generar una onada d'interès que va portar milers de persones a concentrar-se al portal de l'edifici on mai cap policia ni cap lampista van poder localitzar d'on provenia una estranya -però molt educada, tot s'ha de dir- veueta, que es comunicava amb tothom que l'interpel·lava amb un "bon dia, senyora" o amb frases més sornegueres. "Ja sóc aquí, covards!", asseguraven que va pronunciar un dia, al més pur estil 'Chiquito de la

Calzada', després d'haver-ne estat dos sense parlar. La fenomenologia es va replicar arreu de l'Estat, amb fets inversemblants com un camió ple de Guàrdies d'Assalt de la República acudint a la carretera de Segòvia de Valladolid, alertats per un veïnat que sentia cridar una dona que s'havia deixat les claus i no podia entrar a casa seva, pensant que es tractava del cosí germà del follet que estava portant de cap la policia a Saragossa.

Repasar el cas del follet saragossà donaria per a un extens article que sobrepassa els límits i l'objectiu del present escrit, que és recordar que l'Hospitalet, tot i que en grau més baix, també va ser notícia estatal el desembre d'aquell 1934 per un fenomen paranormal que, segons els diaris, era o bé una pobra dona a la qual van acusar de bruixeria o bé una malèfica ombra fantasmagòrica que apareixia per fer perdre la son al veïnat. Pel que sembla, la ciutat hi anava plena aquells dies, ja que la revista local Espill va publicar un article en la seva portada de l'edició de desembre, escrit per Manuel Valldeperes, en el qual alertaven sobre les "notícies fantàstiques" que "fan el seu efecte en el poble, el qual les recull amb expectació i entusiasme, quan en elles són anunciats fets que d'una manera directa afecten el seu progrés moral o material [...] però amb la temença quan de la realitat de la nova fantàstica no se n'espera només que un simple moviment de força, que podria posar en perill la seguretat col·lectiva. Però sempre, sigui quin sigui el fons de la nova circulada, el poble l'acull amb extraordinària expectació". Us sona?

Per entendre millor aquestes línies, cal recordar que les condicions de vida a molts barris de l'Hospitalet dels anys 30 eren pèssimes, amb escombraries tirades pel carrer, un atur disparat, brots de pesta -de pesta!!- i el ressò dels Fets d'Octubre del 1934, que van portar el Govern de la Generalitat a la presó, així com la proclamació del comunisme llibertari un any abans a la ciutat, el focus català d'una revolta que es va expandir per la Rioja o l'Aragó. Per tant, que un follet entremaliat i bromista fes acte de presència en l'actualitat d'un país commocionat per la situació política va servir com un bàlsam humorístic. En aquesta línia, i ja ens estem estenent i pixant fora de test, cal emmarcar fets paranormals com aquest en el context de l'anticlericalisme a la societat espanyola i de la por de l'Església a les reformes de la Segona República: no és d'estranyar que durant aquella època, sobretot els mesos posteriors a la caiguda de la monarquia el 1931, hi hagués nombroses suposades aparicions de la Verge, com la d'Ezkioga, al País Basc, que va omplir diaris amb missatges apocalíptics relacionats amb el nou govern republicà que segons la

jerarquia volia poc més que destruir la religió i que va arrossegar milers de creients ansiosos d'aferrar-se a alguna cosa en temps de tribulacions. Doncs sí que sembla que rima, la història...

Comparteix

Piula

Re-envia'l

El CELH és una associació oberta a qualsevol ciutadà o ciutadana interessat en el coneixement, la recerca i el debat sobre L'Hospitalet. Necessitem el teu suport per continuar treballant pel passat, el present i el futur de la ciutat.

Fes-te soci/sòcia del CELH

No vols rebre el butlletí? [Cancel·la la subscripció](#)

Copyright © 2024 Centre d'Estudis de L'Hospitalet, Tots els drets reservats.

www.celh.cat - Butlletí del CELH

[Mira-ho a la web](#)